

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

No. 37

Office for Mailing at Special Rate of Postage provided for 1108, Act of October 3, 1917, Authorized June 27, 1918

New York 1, N. Y., Rugsėjo-September 14, 1962

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879

53 METAI

AŠTRĖJA PAREIŠIMAS ADĖTIS Kyla noras Kubos ir Berlyno klausimą spręsti kartu

New Yorko valstijos senatorius Kenneth B. Keating pareiškė, kad Berlyno ir Kubos klausimu ar tik nežengiam prie karių prekybos — atseit, prie nešvaraus politinio susitarimo kito sąskaiton. Toki mainai būtų išdavimas. Keating su kitais senatoriais pareiškė didelį susirūpinimą dėl sovietų karinio stiprinimosi Kuboje ir kartu didėjančiu sovietų spaudimu dėl Berlyno. Šis senatorius pareiškimas buvo padarytas prieš prezidento Kennely kreipimąsi į kongresą gauti įgaliojimus pafausti prie ginklo 150,000 karių, esančių atsargoje.

Keating mano, jog yra duomenų, kurie rodo sovietų norą Kubos ir Berlyno klausimą statyti lygiagrečiai. Galvoja, kad Kruščiov bus pareiškęs prez. Kennedy "atitraukite rankas nuo Berlyno, o mes atsisimsim rankas iš Kubos. Bet jei jūs sėdėsit mūsų ausyse dėl Berlyno, tai mes jums spausime nykštį Kuboje."

Senatorius mano, kad Ame-

rika esamose aplinkybėse svarsto sovietų norą abudu klausimu spręsti kartu. Esą, pats prezidentas mini abudu klausimu kartu ir yra užėmęs laukimo poziciją.

Berlynas ir Kuba, senatoriaus nuomone, nėra ir negali būti įkaitais pagal sovietų norus ar mostelėjimą.

Senatorius George D. Aiken baiminasi, kad dėl to kilusi pasaulinė krizė, gali pasaulį privesti prie katastrofos. Dėl Kubos senatorius D. Aiken repretariąs galvojimui, kad sovietai Kuboje kariniai tvirtinasi tik gynimosi tikslais. Jų lėktuvai gali būti panaudoti ir puolimui. Esą, mes nežinome, ko sovietų povandeniniai laivai sukinėjasi Kubos vandenyse.

Taip galvoja žymūs senatoriai, stovj arti Amerikos užsienio politikos. Senatorių pasisakymai rodo, kad pasaulinė politinė padėtis aštrėja.

Prieš bet kokį kolonializmą

Nors Tarptaut. darbo konferencija Zenevoje jau prieš keletą savaičių pasibaigė, jos kai kurie svarstymai ir nutarimai tik dabar labiau išryškėjo.

Taip, pvz., priimtas nutarimas, kad svetimsaliai, dirbantieji kitoje valstybėje, nebūtų diskriminuojami. Asmenims be pilietybės turj būti taikomos ypatnagai plačios privilegijos, nes jų negali ginti jų tikroji valstybė. Panašiai turj būti traktuojami pabėgėliai.

Eilėje kitų nutarimų, pažymėtinas naujas konferencijos pareiškimas, smerkiantis prie varatos darbus, nežiurint, ar jie būtų vykdomi iš ukinių, socialinių ar politinių priežasčių. Konferencija patvirtino pernykštj nutarimą, daryti visas pastangas, kad prievartos darbai visur išnyktų. Nes pasmerktieji prievartos darbams pasidaro vergais.

MIRTIES SPRENDIMAI

Aukšč. teismo išvažiuojamoje sesijoje Kaune buvo svarstoma "stambių vertelgų ir spekuliantų" byla. Toji grupė nuo 1953 iki 1961 metų variusi plačią spekuliaciją valiutomis ir įvairiomis brangenybėmis. Ypač plačiu mastu pasireiškę Moisiejus Cukermanas ir Antanas Šakalys, kurie jau anksčiau būvę bausti už valiutų spekuliacijas. Abu nuteisti mirties bausme sušaudant, konfiskuojant visą turtą.

Kiti grupės dalyviai nubausti taip pat aukštomis bausmėmis: Jonas Jaskauskas nuteistas 15 m. laisvės atėmimo tik dėl savo amžiaus, šiaip ir jis būtų būvęs nuteistas mirties bausme. Tamara Juškevičienė nubausta 7 m., Pesė Kacienė 6 m. laisvės atėmimo. Kiti nuteistieji: Vladas Mogila, Naftolijus Siepakas, Vasilijus Agejevas.

RUOSIAMAS ZIAURUS FILMAS

Lietuvos kino studija jau kuris laikas ruošia filmą "Žingsniai naktį" (pagal Vl. Mozuriuno scenarijų). Filme dalyvauja ir J. Miltinis. Lietuvos sovietinė spauda praneša vis naujų duomenų apie tą filmą. Pasirodo, kad čia visa Kauno pagrindininkų kovą prieš nacius okupacijos metu suvedama tik į komunistų ir komjaunuolių žygius, tartum jie vieni tuomet pagrindinyje pasireiškė. Iš paskelbtų vaizdų matyti, kad filme atvaizduojama daug žiaurumų. Istorinė tiesa bus, be abejo, gerokai iškraipyta.

LIETUVIAI LENKIJ

Lenkijos lietuvių nepėriodinis leidinys "Aušra" 4 nr. praneša, kad pastaruoju metu pagyvėjusi lietuvių kultūrinė veikla Varšuvoje. Pasirodo, Vilniuje veikiant draugija kultūriniais ryšiams su užsienio šalimis palaikyti (jos pirmininku, ligi mirties, buvo P. Rotomskis) Varšuvos lietuviams siuntusi daugiau laikraščių, periodinių leidinių, lietuviškų dainų plokštelių.

SLA 52 seimo Newarke banketo komisijos pirmininkė Ieva Trečiokienė ir narė E. Gustus, kartu su kitomis talkininkėmis, suruošusios seimo dalyviams ir svečiams gražų banketą.

Nuotrauka JONO ZACHARKOS

ŠNIPAS SOBLEN MIRĖ

Rugsėjo 11 d. vienoje Londono ligoninėje mirė dr. Soblem, Amerikoje šnipavęs sovietų Rusijos naudai.

Soblen buvo Amerikos teismo nuteistas kalėti iki gyvos galvos už šio krašto karinių paslapčių išdavinį sovietams. Padavus apeliaciją jis buvo iš kalėjimo paleistas už \$100,000.00 užstatą. Pasinaudamas turima laisve Soblen birželio mėnesį pabėgo į Izraelį. Šios valstybės vyriausybei nesutikus leisti savo tautiečiui apsigyventi Izraelyje, Soblen buvo gabenamas atgal. Pasiekus Londoną jis mėgino nusižudyti ir pateko į ligoninę. Iš čia jis vedė kovą per savo advokatą Londono įstaigose ir teismuose už teisę pasilikti Anglijoje. Atmetus visus prašymus, Soblen turėjo būti deportuotas Amerikon, bet prieš išvežant jis vėl bandė žudytis vaistais nuo nemigos. Nors buvo pra-dėjęs sveikti, bet šios savaitės pradžioje Soblen mirė.

Tuo baigėsi šnipo istorija. Soblen buvo kilęs iš Vilkaviškio, kur jo tėvai buvo stambus prekybininkai.

APSUNKINA KELIONES

Rytų Vokietijos gyventojams dar labiau apsunkintos galimybės išvykti į kitus rytų bloko kraštus. Rytinės Vokietijos piliečiams, vykstant į Sov. Sąją ir Čekoslovakiją tebus galima aplankyti tik pirmojo laipsnio gimines. Panašūs suvaržymai keliaujant ir į kitus satelitinius kraštus. Daugiau nebus galima Rytų Vokietijos turistams lankyti: Albanijos, Austrijos, Egipto, Indijos, Jugoslavijos, Raudon. Kinijos, Suomijos ir Švedijos. Ligi 1961 m. rudens turistų kelionės į minėtus kraštus dar buvo galimos.

RUMUNLOJ DUONA, JAVAI — ANT KORTELIŲ

Diplomatiniai sluosniai iš Vienos patvirtino žinias, kad kai kuriose Rumunijos srityse duona, javai pradėti parduoti tik su maisto kortelėmis. Esą, maisto trūkumą sukėlė menkas javų derlius. Transilvanijos provincijoje vienam asmeniui teisduodama po 300 gramų duonos, be to, kiekvienai šeimai leidžiama kas mėnuo įsigyti 20 kg. javų. Mėsa parduodama tik kartą savaitėje.

LAIVELIAIS BĖGA Į LAISVĖ

Švedų keltuvinis laivas "Katalienė Viktorija" Baltijos juroje išgelbėjo 23 m. jaunuolį ir 18 m. merginą, guminiu laiveliu pabėgusius iš Rytų Vokietijos, ir juos atgabeno į Travemundę. Laivas pastebėjo jaunuolių živesio signalus iš kišeninio žibintuvo ir juos ištraukė iš vandens visiškai permirkusius.

Prieš keletą dienų tas pats laivas išgelbėjo kitus du Rytų Vokietijos jaunuolius, pabėgusius valtimi.

PAKELTOS MAISTO KAINOS

Bulgarijos režimas, sekdamas sovietų pavyzdžiu, pakėlė maisto gaminių, mėsos, pieno, kiaušinių ir daržovių kainas. Tuo pačiu pažadėta padidinti blogai apmokamų žemdirbių atlyginimus. Potvarkyje sakoma, jog Bulgarija busianti pirmasis Rytų bloko kraštas, kuriame įvestas garantuotas minimalus atlyginimas žemdirbiams, siekiant pakelti darbingumą kolchozuose.

Vakarų stebėtojai jau anksčiau teigė, jog maisto gami-

ATĖJO METAS PADIRBĖTI ORGANIZACIJOS GEROVEI

Vasaros karščiams pasibaigus, iš anksto sukruksime daugiau lietuvių įrašyti į Susivienijimą. Atkreipkime dėmesį į tuos mūsų tautiečius, kurie dar nedalyvauja jokioje lietuviškoje organizacijoje. Kiekvienam sutiktam lietuviui plačiau paaiškinkime SLA siekimus. Veikia visos lengvatos įrašyti į Susivienijimą.

Vasaros atostogos ir poilsis buvo sulėtinęs veik visų organizacijų darbus, neišskiriant nei Susivienijimo kuopų veiklos. Nors SLA kuopos ir apskritys vasaros metu parodė tam tikrą nemažą gyvumą, ruošdami gegužines, išvažiavimus ir kitus panašaus pobūdžio rengimus. Tačiau tuo metu mūsų pagrindinis darbas — organizacijos plėtimas arba naujų narių įrašymas buvo pusėtina sulėtėjęs.

Nemaža energijos iš kuopų veikėjų pareikalavo ir buvęs mūsų organizacijos seimas. Jam reikėjo pasiruošti, jį išvykti ir nemažiau kaip savaitė daugeliui pasitraukti iš savo gyvenamos vietovės. Galime suprasti, kad visa tai sudarė tas prielaidas, kurių dėlei, vasaros metu, naujų narių aplikacijų į organizacijos centrą buvo gauta mažiau nei kitais mėnesiais.

Tiek seimas, tiek vasara jau yra praėityje. Ateina palankus organizaciniam darbu laikas, kada nauju ryžtu ir energija daugiau turėsime padirbėti Susivienijimo gerovei. Tai pats svarbiausias mūsų darbas, turj rupėti veikėjams, organizatoriams ir kiekvienam sąmoningam nariui.

Į KĄ KREIPTI ŽVILGSNĮ?

Mūsų visuomenėje yra gana daug tautiečių, kurie nepriklauso jokiai lietuvių organizacijai. Gyvenant svertimam krašte ir nedalyvaujant jokioje savo tautiečių organizacijoje, galima sakyti, kad tai yra traukiamasis iš lietuvių tarpo. Tas visai nesuderinamas su sąmoningo lietuvių pareiga svetimoje šalyje. Todėl pirmoje eilėje mūsų organizatoriai kaip tik turėtų kreipti savo žvilgsnius į šios rušies lietuvius ir paskatinti juos tapti Susivienijimo nariais. Savo siekais ir paskirtimi Susivienijimas yra kiekvienam lietuviui primintina organizacija, jungianti patriotiniai nusiteikusius tautiečius, nežiurint jų politinių ir religinių įsitikinimų.

Turime organizatorių, kurie dirba labai sėkmingai. Jų geru pasisekimu paslaptis gal bus toji, kad jie stengiasi kiekvieną sutiktą lietuvių supažindinti su mūsų organizacija, kartu pasiulydami jį įrašyti. Ne kiekvienas sutiktas paklauso, bet tam tikra dalis tuo keliu ateina į mūsų tarpą. Šį prirašymo būdą reikėtų naudoti kiekvienam organizatoriui. Nėra abejonių, kad praėjusią vasarą daugelis busime suėję į naują pažintį su lietuviu. Dabar kaip tik pamėginkime juos įrašyti į mūsų brolišką organizaciją.

NE TIK LAIKAS, BET IR SĄLYGOS PALANKIOS

Praėjus seimui Vajaus Komisija savo posėdyje nutarė ir toliau taikyti visas lengvatas naujai įsirašantiems nariams į Susivienijimą. Tuo būdu naujai įsirašantieji nemoka įstojimo mokesčio ir jiems taikomos visos nuolaidos, kokios yra daromos vajaus metu. Tas svarbu priminti kiekvienam lietuviui, norinčiam tapti mūsų broliškosios organizacijos nariu.

Todėl nelaukime ir nedelskime padirbėti organizacijos naudai, kada turime savo darbu palankų metą ir galime duoti stambias lengvatas.

DAUG MIRTIES BAUSMIŲ

Viena žymiausių pastarųjų laikų bylų įvyko Kirgizijos respublikoje. Ten pasmerktas mirties bausme sušaudant net valstybinės planavimo komisijos pirmininkas Džūsaljev, kartu su kitais 8 mirčiai pasmerktais. Viso kaltinamųjų suole būvę 49 asmenys, kurie daugumoje nuteisti laisvės atėmimu 15 metų.

VIS BĖGA . . .

Teisiamieji buvo kaltinami nusikaltę valiutų ir auksu normavimo įstatymams. Jie, esą, pasisavinę valstybės turto apie 3 mil. naujųjų rublių.

Žmonės vis bėga iš savo tėvynių į Vakarus. Danų laivas

"Gedser Reef" Baltijos juroje išgelbėjo 20 metų jaunuolį, kuris valtimi pabėgo iš Rytų Vokietijos. Pabėgėlis buvo tiek nusilpęs, kad būtų negalėjęs ilgiau ant vandens išsilaikyti.

Rugpjūčio mėn. pabaigje iš Rytų Vokietijos laivo "Theodor Koerner" Suomijos jūroje Haloseniemi išsoko į vandenį du kiekiečiai jurininkai, vienas jų paskendo, o kitam pavyko pasiekti Suomijos krantą.

LIETUVOJ GIMĘS VOKIETIS DAILININKAS

Vokiečių spauda teigiamai išskėlė vieno pirmaujančių šių dienų Amerikoje dailininką — Ben Shahn — kurybą, pažymėdami, kad dailininkas yra gimęs 1898 m. Lietuvoj, Kaune ir 1906 m. su šeima emigravęs į JAV. Ligi rugs. 9 d. Shahn paveikslai yra eksponuoti valstybinėje meno galerijoje Baden-Baden mieste.

Balandis, vanago vejamas, verčiasi per galvą.

Žinios iš Pavergtos Lietuvos

KOMP. J. PAKALNIS BUTŲ SULAUKĖS 50 METŲ

Lietuvoje 1948 m. sausio 28 d. mirusiam muzikui Juozui Pakalniui dabar sukakus 50 m. amž., apie jo kurybą pasakelbusi straipsnį "Tiesa" (182 nr.) sukaktuvinininką apibūdina kaip plataus masto menininką, savo kuryba daug prisidėjusį ugdant nacionalinę muzikinę kultūrą. Išskeltas muziko sukurtas lietuviškas baletas "Sužadėtinė" ir nusiškysta, kad jau keletą metų, kai J. Pakalnio baletas "Sužadėtinė" nebeįtraukiamas į valstybinio operos ir baletų teatro repertuarą.

Esą, rimtesnį dėmesį Pakalnio kuriniams turėtų skirti ir Lietuvoje veikianti filharmonija. "Sužadėtinė" ragina statyti ir "Literatūros ir Meno" savaitraštį (31 nr.), apie Pakalnio pomirtinę sukaktį parašęs A. Kalinauskas. Jo nuomone, tokiu mastu, kaip "Sužadėtinėje", lietuviškas folkloras dar niekada nebuvo panaudotas stambiai muzikos kurinyje.

"NAUJO TIPO" VESTUVĖS

Rokiškėje jau kelintus metus praktikuojamos "naujo tipo" lietuviškos vestuvės. Jaunavedžiai atvažiuoja su didžiulėmis palydomis, pasipuošę tautiniais rubais. Juos sutinka orkestras. Išpuosčioje patalpoje jaunavedžiai pasiūta sutuoktūvių liudijimą. Juos sveikina vykdomojo komiteto pirmininkas, deputatai. Nusileisdami nuo pakylės, jaunavedžiai privalo perkirsti juosteles: atidaryti sau kelią į naują gyvenimą. Juos pasitinka gėlės, fotografai, draugų sveikinimai, dovanos.

Tasai "naujas, gražus paprotys" vis labiau populiarėja Lietuvos miestų ir kol-

chozinių kaimų gyventojų tarpe, praneša sovietiniai reporteriai.

GRIZO EKSPEDICIJA

"Tiesa" (186 nr.) paskelbė pad iš Vakarų Sibiro į Kauną grizo Zoologijos muziejaus organizuota ekspedicija. Joje dalyvavo prof. T. Ivanauskas, vyr. mokslinis darbuotojas A. Vaitkevičius ir stud. med. T. Stanikas. Ekspedicija aplankiusi Obės žiotis Sa-lechardo rajone.

Išvykos tikslas būvęs susipažinti su tundros paukščių fauna. Ekspedicijos dalyviams teko lankytis daugiausiai per-einamoje zonoje tarp taigos ir tundros.

LIETUVISKOS KNYGOS LENKIJ

Lietuviškai skaitoma penkioje Seinų apskr. bibliotekose. Seinų apskrityje veikia de-vynios viešosios bibliotekos, jų tarpe aštuonios valsčiuose. Šių pastarųjų tarpe lietuviškos knygos skaitomos penkio-se bibliotekose: Klevuose, Aradninkuose, Punske, Smalėnuose ir Vidugiriuose. Didžiausią rupestį sudarąs lietuviškų knygų trukumas. Ne taip seniai jų turėta vos 2,663 ir toks skaičius negali patenkinti ligi 1,000 lietuvių skaitytojų.

Kai 1960 m. bibliotekos visiškai negalėjo įsigyti lietuviškų knygų, tai 1961 m. iš-gautų katalogų buvo užsakyta apie 1,000 knygų (jos iš-leistos Lietuvoje), tačiau ir iš jų tegauta 221. Viena iš geriausiai vedamų Punsko valsčiaus viešojoji biblioteka, jos vedėja — Gėnė Anuškevičienė. Spaudos kelias iš Vakarų į Lenkiją yra apsunkin-tas.

Tėvynė

KAS GIRDET PAS MUS IR KITUR

Tėvynės Mylėtojų D-jos seimas

TMD visoms kuopoms ir pavieniams tėvynainiams

Centro valdyba praneša, kad TMD seimas įvyks 1962 metų spalio 20 - 21 dienomis, Lietuvių Auditorijoje, 3133 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. Pirmos sesijos pradžia spalio 20 d., 2 val. popiet.

Visų kuopų valdybos nuostatais prašomos šaukti susirinkimus, išrinkti delegatus ir aptarti klausimus, kurie būtų susiję su TMD veikla, kad juos galėtų iškelti seime. "Lietuvos Žemių Aprašymai" knygos išleidimas pareikalauja iš mūsų visų daug darbo, lėšų ir pasišventimo. Mums pritaria daug tautiečių, tik mes patys turime energingiau griebtis darbo.

Gausiai dalyvausime seime, kad visi bendrai kartu geriau galėtume aptarti TMD organizacinius reikalus ir nustatyti planus mūsų kultūrinei veiklai Amerikos lietuvių tarpe.

Visais seimo reikalais prašome kreiptis į centro valdybos sekret.: Martynas Kasparaitis, 1827 Linden Avenue, Racine, Wisc.

Brangūs tėvynainiai, iki ma-lonaus pasimatymo seime!

M. Vaidyla, pirmin.

M. Kasparaitis, sekret.

NORINTIEMS MOKYTI ANGLŲ KALBOS

Anglų kalbos kursas ruošia Hunter College, 68th St. & Park Ave., New York 21, N. Y.

Norintieji lankyti kursų yra prašomi registruotis: paštu iki rugsėjo 16 d., asmeniškai rugs. 17, 18, 20, 24 ir 27 dienomis nuo 5:30 iki 8:30 val. vakarais. Kambarys 241. Mokestis už mokslą \$29.00.

DAR VIENI KURSAI

Vyrams ir moterims anglų kalbos kursas ruošia Labor Temple, 242 E. 14th St., New York 3, N. Y. Yra diennis ir vakarinės klasės. Mokestis \$30.00. Į kursus užsirašyti reikia rugs. 19 d. nuo 10 iki 11 val. ryto, arba nuo 5:30 iki 7 val. vakare.

Dėl informacijų kreiptis telefonu: AL 4-0107.

PET KONFERENCIJA NEW YORKE

Devintoji Pavergtųjų Europos Tautų sesija atidaroma New Yorke rugsėjo 18 d., tuo pačiu metu prasidedant ir rudeninei Jungt. Tautų sesijai. PET sesijai numatyta plati programa. Šiais metais neįvykstant specialiai PET sesijai Europoje, tokia sesija numatyta sukviešti kitų metų pavasarį. Rugsėjo 17 - 26 d. Strasburgo mieste įvyks ir Europos Tarybos posėdžiai.

Lowell, Mass.

SLA 173 kp. rudens piknikas įvyks rugsėjo 23 d., 2 val. popiet, A. Pieslako vasarvietėje, Little Island Pond, N. H. Visi, kurie neturi kuo nuvažiuoti ar nežino kelio, prašomi būti DLK Vytauto Klube nuo 1 iki 2 val. popiet. Bus parupinta kelionė ir parodytas kelias. Visus narius ir svečius kviečiame dalyvauti.

Kuopos valdyba

SU PROF. MYKOLU BIRŽIŠKA ATISISVEIKINANT

PROF. MYKOLAS BIRŽIŠKA

Rugpjūčio 24 d., per savo gimtadienį, Los Angeles mieste, Californijoje, mirė vienas iš penkių gyvų likusių Vasario 16 Nepriklausomybės Paskelbimo Akto signatarų — prof. Mykolas Biržiška. Pora savaičių prieš mirtį specialus 80 m. sukaktuvinio pagerbimo komitetas kreipėsi į visuomenę, primindamas sukaktų ir rugsėjo mėn. pabaigoje numatytą pagerbimą. Tačiau šiais metais prof. Biržišką ištikę širdies negalavimai, jo, šiaip stiprų, atsparų organizmą galutinai pakirto.

Prof. M. Biržiškos netekimas — didelis nuostolis lietuvių kultūrai. Iš trijų brolių Biržiškų (jie visi didžiai nusipelnę tautai) Mykolas buvo vyriausias. Gimęs 1882 m. rugpjūčio 24 d. Viekšniuose, gydytojo šeimoje, Mykolas Biržiška nuo pat jaunystės gyvai dalyvavo lietuviškoje veikloje. Nors išėjęs teisės mokslus, tačiau daugiausia atsidėjo literatūros istorijai ir visuomenės darbui.

Dėl lietuvių veiklos M. Biržiška 1902 m. buvo rusų laikytas Maskvos Butirky kalėjime, Vilniaus ir Kauno kalėjimuose. Nuo šio šimtmečio pradžios velionis visa širdimi buvo įsijungęs į Vilniuje gyvenusių lietuvių veiklą ir čia jo veiklos pėdsakai labai žymūs.

Salia raštų lietuvių literatūros istorijos klausimais, vadovėlių, jis redagavo, bendradarbiavo visoje eilėje Vilniuje leidžiamų lietuvių laikraščių. Drauge jis dirbo ir politinį darbą, veikė įvairiose kultūros, šalpos organizacijose.

1915 - 1922 m. buvo lietuvių gimnazijos Vilniuje direktorium. Vilniuje buvo išrinktas Lietuvos tarybos nariu ir 1918 m. su kitais pasirašė nepriklausomybės paskelbimo aktą. 1918 m. M. Biržiška buvo M. Sleževičiaus kabinete žvietimo ministru, o valdžiai vėliau pasitraukus į Kauną, liko jos įgaliotiniu Vilniuje. 1919 m. lenkų kariuomenės

LIETUVYBEI ISLAIKYTI IRASYKIM DAUGIAU JAUNIMO I SUSIVIENIJIMA LIETUVIU AMERIKOJE.

(1952 - 53), pagaliau, paskutinės velionies atsiminimų knygos iš Vilniaus veiklos metų), "Dėl mūsų sostinės" (1960 - 62). Ligi pat mirties M. Biržiška visus stebino savo nepaprasta atmintimi, gyvu dėmesiu lietuvių veiklai visame pasaulyje.

Mykolas Biržiška buvo garbės nariu keliolikos lietuvių organizacijų, jų tarpe SLA vietos 75 kuopos.

Palaidotas rugpjūčio 29 d.

Velionis gražiomis išklėmis palaidotas po gedulingų pamaldų iš šv. Kazimiero bažnyčios Kalvarijos kapu mauzoliejuje, Los Angeles. Laidotuvių išvakarėse, dalyvaujant šeimai, artimiesiems, lietuvių organizacijų nariams ir visuomeni, parapijos salėje įvyko įspūdingas atsisveikinimas su velionimi, kurio karstas buvo padengtas tautine vėliava ir skendėjo gėlėse.

Prof. Mykolo Biržiškos pašaukimą iš gyvųjų tarpo, jautriai pergyvena visi Amerikos lietuviai. (E).

Cleveland, Ohio

Lietuviai Tautinių Grupių Parodoje

Clevelande, sąryšy su Pilietybės Dienos atžymėjimu ir, kaip laiks nuo laiko daroma, pagerbimui ateivių priėmusių Amerikos pilietybę, rengiama trijų dienų, pradedant rugsėjo 27, daugelio tautybių grupių parodėlės - bazaras, kur bus išpildyta ir tautinės programos, ką kuri tauta gali parodyti, kaip tai — dainos, šokiai, ir prie to ypatingų tipiškų tautų valgomų dalykų pardavimas parodos lankytojams amerikiečiams.

Tam tikslui didžiulis Statler Hilton viešbutis paskyrė savo patalpas. Visas judėjimas eis popiečiaus ir vakarais visais tris dienas.

Lietuvių skyrių įrengti pasiėmė DLK Birutės Draugija (pirmininkė Veronika Na-

gius) ir Bendruomenės I ir II Apylinkės (I-mos pirmininkas F. Eidimtas, II-os — Mečys Aukštuolis).

Tos organizacijos išrinko parodai ir programai praversti komitetą: pirmininkas K. S. Karpus, vice pirmininkai V. Nagius ir F. Eidimtas, sekretorius Mečys Aukštuolis, išdininkė Ona Jokubaitienė, programos dalyvių Vyf. Jokubaitis.

Komitetas grupuoja talkininkus programai praversti. Renka parodai reikalingus eksponatus, rankdarbius, gintarą iš clevelandiečių. Paskolinė prašomi, kas ką turi vertingiesnio, lietuvių skyriui padaryti svarbesniu. Visi eksponatai bus apdrausti ir apsaugoti, taip kad galit skolint savo brangenybes su pasitikėjimu. Eksponatų globėja išdininkė O. Jokubaitienė.

Viešbuty tų parodų lankymas bus nemokamai visais tris dienas, tik paskutinį vakarą, baliuje - šokiuose dalyvauti bilietai po \$1.50. Tą vakarą bus ir pagerbimas žymesnių piličių.

Tautininkų Suvažiavimas

Laikraščio Dirvos rudeninio vakaro proga, kuris rengiamas šeštadienį, rugsėjo 29 d., Clevelande, įvyks Am. Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdybos ir skyrių įgaliotinių suvažiavimas. Posėdžiai bus laikomi Statler viešbuty, rugsėjo 29 ir 30 d.

Dirvos vakare bus statoma Maironio drama "Kęstučio Mirtis."

Koresp.

St. Catharines, Canada

SLA 278 kp. nariams

Pranešama, kad kuopos valdyba šaukia visuotinę narių susirinkimą rugsėjo 22 d., 7 val. vak., Harding Hotel patalpose, antrame aukšte. Be einamųjų reikalų, bus delegatų pranešimai apie įvykusio

SLA išmokamų apdraudų ir ligoje pašalpų savaitinė atskaita

Rugsėjo 8, 1962

Išmokamos Apdraudos

ELEONOR J. KISHINIS, 11 kp., Waterbury, Conn., gimusi gegužės 27, 1920 m., Waterbury, Conn. Prie SLA prisirašė gegužės 2, 1948 m., mirė liepos 19, 1962 m. Velionės motinai, Anastasia Kishonis, apdraudos išmokėta	\$1,000.00
ONA JANUSONIENE, 43 kp., So. Boston, Massachusetts, gimusi lapkričio 5, 1895 m., Šiaulių aps., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė balandžio 8, 1931 m., mirė kovo 18, 1962 m. Velionės anukams, Anthony Ywoskus ir John A. Ywoskus, Jr. bei Geraldine A. Ywoskus, globėjui John A. Ywoskus, apdraudos išm.	\$1300.00
ALFONSAS KVEDARAS, 273 kp., E. Hammond, Ind., gimęs birželio 24, 1892 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė lapkričio 1, 1961 m., mirė rugpjūčio 17, 1962 m. Velionio žmonai, Anna Kvedaras, apdraudos išmokėta	\$300.00
STASE SEMASKIENE, 352 kp., Detroit, Mich., gimusi gruodžio 1, 1891 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė birželio 2, 1946 m., mirė liepos 18, 1962 m. Velionės vyrui, Ksaverei Semaska, apdraudos išmokėta	\$100.00
Viso	\$1,700.00
Nuo pradžios šių metų bendrai viso	\$109,392.00

Išmokamos Ligoje Pašalpos

G. Kopeika, 41 kp., Lawrence, Mass., sirgo 11 sav. 6 d.	\$52.20
A. Grasiene, 41 kp., Lawrence, Mass., sirgo 11 sav.	61.20
A. Miliusis, 42 kp., Grand Rapids, Mich., sirgo 9 sav. 1 d.	43.20
P. Valiusiene, 105 kp., Dayton, Ohio, sirgo 5 sav. 6 d.	25.85
A. Baceas, 126-pav., New York, N. Y., sirgo 10 sav. 1 d.	54.90
P. Iskauskas, 236 kp., Toronto, Ont., Canada, sirgo 4 sav.	20.16
A. Kvedaras, 273 kp., Hammond, Ind., sirgo 12 sav.	64.80
V. Petrauskas, 322 kp., Chicago, Ill., sirgo 12 sav.	105.14
K. Vaicaitis, 322 kp., Chicago, Ill., sirgo 1 sav. 6 d.	127.50
Viso	\$554.93
Nuo pradžios šių metų bendrai viso	\$15,050.71

BERTHA PIVARONAS, SLA Sekretorė

SLA seimo eigą bei nutarimus.

Finansų sekretorius praneša, kad bus priimamos duoklės. Kuopos valdyba, po ilgesnės pertraukos, įvykstančiam susirinkime prašo narius kuo gausiau dalyvauti.

J. Girevičius, kuopos sekret.

Aukštesni kalnai, staigesnės pakalnės.

Bloga karvė, kuri šeiminkę dūria.

SHALINS (SHALINSKAS) FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Ave. (at Forest Parkway Station)
Woodhaven 21, N. Y.
Butelkiam garbingas laidotuvos. Kopyčias sutelkiam nemokamai visose miesto dalyse
F. W. SHALINS IR J. B. SHALINS
Tel. VIrginia 7-4499

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tesla siuntinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą.

Mes esame įgalioti VNESPOSYLTORG testuoti siuntimą ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai skubiai.

Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (audinių, odų ir t.t.) labai prielaimomis kainomis.

Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus.

NEW YORK 3, N. Y., 39 Second Avenue.	Tel. AL 4-5456
NEW YORK 11, N. Y., 135 W. 14th Street.	Tel. CH 3-2583
BROOKLYN 11, N. Y., 370 Union Avenue.	Tel. EV 4-4932
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue.	Tel. DI 5-8808
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street.	Tel. MU 4-4619
IRVINGTON 11, N. J., 752 Springfield Ave.	Tel. ES 2-4685
VINELAND, N. J., West Landis Ave. (Greek Orthodox Club Bldg.)	Tel. FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J., 128 4th Street.	Tel. HO 1-2750
NEW HAVEN, CONN., 509 Congress Avenue.	Tel. IO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 East Carson St.	Tel. HU 1-2750
CLEVELAND 13, OHIO, 904 Liberty Road.	Tel. TO 1-1068
WORCESTER, MASS., 174 Milbury Street.	Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, MICH., 11333 Jos. Campau.	Tel. TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL., 2222 W. Chicago Avenue.	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL., 3212 S. Halsted Street.	Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, CAL., 980 So. Atlantic Boulevard.	Tel. AN 1-2994
SAN FRANCISCO, CAL., 2076 Sutter Street.	Tel. FT 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Avenue.	Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, PA., 530 W. Girard Avenue.	Tel. PO 5-5892
WATERBURY, CONN., 6 John Street.	Tel. PL 6-6766
GRAND RAPIDS, MICH., 606 Bridge St., N. W.	Tel. GL 8-2256
DETROIT, MICH., 7300 Michigan Avenue.	Tel. VI 1-5355
PASSAIC, N. J., 176 Market Street.	Tel. GR 2-6387
ATHOL, MASS., 61 Mt. Pleasant Street.	Tel. CH 9-6245
BOSTON 18, MASS., 271 Shawmut Avenue.	Tel. LI 2-1767
HARTFORD, CONN., 132 Franklin Avenue.	Tel. CH 6-4724
BUFFALO 6, N. Y., 332 Fillmore Avenue.	Tel. TL 6-2674
YOUNGSTOWN 3, OHIO, 21 Fifth Ave.	Tel. RI 3-0440

Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

JAU ISEJO NEPAPRASTAI IDOMI KNYGA

Lietuvių Išeivija Amerikoje

Parašė STASYS MICHELSONAS

Tokios knygos pas mus dar nebuvo. Ji turi 512 puslapių, gausiai iliustruota ir apima mūsų išeiviją visoje Amerikoje — nuo Kanados iki Argentinos. Ji parodo, kad išeivija prasidėjo 17-ame šimtmetyje, bet pirminė jos banga dingio; yra tik legenda, kad išsikėlė Amerikoje musiečiai pastatė "Aušros" miestą, vėliau virtusį New Amsterdamu ir dar vėliau New Yorku.

Taip pat sužinome, kad pirmieji lietuviai plaukė jūromis 3 mėnesius, ir šilpne Amerikoje rado ne aukso kalnus, bet sunkų vargą. Kai kurie jų iš New Yorko pėsti ėjo Pennsylvanion anglių kasti. Tenai prasidėjo pirmosios kolonijos ir draugijos, ėmė kurtis socialistų kuopos, kurios vėliau sudarė Sąjungą. Jie pirmieji pradėjo leisti laikraščius ir kurti mokykles. Lygiagrečiai veikė laisvamanių ir kūrėsi parapijos. Bet kai vyskupas ėmė savintis musiečių katalikų nuosavybes, bažnyčios prasidėjo muštynės; dėlto sumanyta kurti nepriklausomas arba tautiškas parapijas. Tarp vienu ir kitu ėjo smarkios rūgimtys.

Be išeivija rūpinosi ir Lietuvos likimu. Ji gausiai aukopinigus caro valdžiai naversti ir sudėjo milijonus nepriklausomai Lietuvai.

Knygoje parodyta, kaip atsirado mūsų didžiosios organizacijos, kaip gimė Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir kodėl Amerikoje jai nesiseka. Bet tai tik maža knygos turinio dalelė. Medžiaga jai buvo renkama 40 metų. Patartina kiekvienam ją įsigyti. Puiki knyga dovanoms.

Parduodama be pelno. Gražiais kietais, apdarais kaina \$5.00; minkštais apdarais — \$4.00.

Užsakymus prašome siųsti šiuo adresu:

K E L E I V I S

636 E. Broadway So. Boston 27, Mass.

Kas nori skaityti su jokia partija nesurištą laikraštį ir išgirsti objektyvų lietuvišką žodį visais svarbiais klausimais, tas skaityk 8-10 puslapių savaitraščių

NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" turi daug rimtų bendradarbių visuose kontinentuose ir duoda daug žinių iš lietuviškosios bendruomenės ir visos žmonijos gyvenimo sričių.

PRENUMERATA: metams visur 6 dol., visose Amerikoje — 5.50, Kanadoje — 5 doleriai. Už laikraštį galima mokėti dalimis — pusmečiais, ketvirtimis ir nuo to kaime nekinta.

NAUJAI ATYKĖ "NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ" gauna baržan ligi jie gauna darbą ir užsidirba.

7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Canada

ADRESAS: "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".

NAUJIENOS

Pirmas ir geriausias lietuvių dienraštis Amerikoje

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnėje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENOS spausdina vėliausias, tiksliausias ir įdomiausias žinias iš lietuvių ir kitų tautų gyvenimo.

NAUJIENOS spausdina svarbiausias lietuvių gyvenimo reikalus liečiančius straipsnius ir "Kritikos bei polemikos" skyriuje leidžia visiems pareikšti savo nuomonę.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: JAV ir Kanadoje — \$13.00 metams, \$7.00 — pusel metų. Kitose valstybėse — \$15.00 metams, \$8.00 — pusel metų. Chicagoje — \$15.00 metams, \$8.00 — pusel metų.

NAUJIENAS gaustie, jei pasisūsite čekį arba money Orderį tokiu adresu:

1739 South Halsted Street, Chicago 8, Illinois